

פורום חוק וסדר בנגב

פורום לביטחון הגליל

ביטחון ומשילות בישראל הגליל והנגב תחילה

תפיסת ביטחון לאומי מעודכנת ותוכנית פעולה אסטרטגית

חשוון תשפ"ג, נובמבר 2022

תקציר מנהלים <<

- 1 | אירועי "שומר החומות" בגליל ובנגב המחישו חלק מפוטנציאל ההידרדרות של המצב הביטחוני והסכנה הטמונה באבדן שליטה בחירום כתוצאה מהפרות סדר בפריפריה ובערים המעורבות בישראל.
- 2 | גם "בימים כתיקונם" בגליל ובנגב אין מורא מהריבון, יש זלזול בחוקים, ארגוני הפשע מתעצמים וחודרים למערכות כלכליות ושלטוניות, ובחלקים נרחבים בחברה קיימים בסיסים של חוסר הזדהות עם המדינה ומוסדותיה.
- 3 | מגפת האלימות בחברה הערבית היא תולדה של שילוב בין קיפוח והזנחה ממושכים, משבר כלכלי ותרבותי, השפעת הרשתות החברתיות והשינויים הטכנולוגיים המהירים, פער דורות ואובדן סמכות הורית, לצד התפשטות מהירה של תופעות שליליות, ביניהן: אלימות במשפחה, סמים והתעצמותם של ארגוני פשע. כל אלה הובילו לפגיעה קשה בביטחון האישי של אזרחי המדינה, יהודים וערבים. בגליל ובנגב התופעות הללו הפכו לסיכון בטחוני ממשי שהתפשט לערים המעורבות, לקו התפר ולמרכז הארץ.
- 4 | המאזן הדמוגרפי וההתיישבותי במרחבי הגליל והנגב השתנה מאוד בעשורים האחרונים. בלב הגליל הציבור היהודי מהווה כיום 14% בלבד מכלל האוכלוסיה, וגם בנגב, המגמה הדמוגרפית במרחבים רבים היא לכוון של רוב לא יהודי מובהק.
- 5 | באזורים רבים במדינה אין משילות ונוכחות הרשויות אינה מורגשת. את הוואקום מנצלות משפחות פשע שהופכות את האזרחים התמימים ל"בני ערובה". תושבי המרחבים הללו, ערבים ויהודים, חיים בפחד מתמיד תחת משטרם של ארגוני פשע וכנופיות פורעים, אשר מבצעים מעשי שוד ורצח על בסיס יומיומי, גורמים נזקים עצומים לחקלאים ולבעלי עסקים, גובים באיומים דמי חסות, ומשליטים טרור בכבישים. מציאות זו יוצרת קרקע פוריה לחדירת רעיונות קיצוניים ומעורבות פעילה של גורמים עוינים, ומאפשרת פעילות לאומנית שעלולה לשמש כלי בידי אויבותיה של ישראל.
- 6 | תחושת הביטחון האישי והכלכלי של אזרחי מדינת ישראל הגיעה לשפל חסר תקדים. מנגנון יחסי הגומלין בין המדינה לאזרחיה בפריפריה הגיאוגרפית והחברתית משובש. המדינה אינה מקפידה למלא את חובותיה, כושלת ביצירת

מוטיבציה למלא חובות אזרחיות בסיסיות, ונמנעת מאכיפת חוקים ותקנות. אתגר משילות הפנים הגיע לרמה של איום קיומי.

תקציר זה הינו חלק ממסמך מפורט שגובש על ידי פורום "חוק וסדר בנגב" ו"הפורום לביטחון הגליל", שעליו חתמו כמאה בכירים במערכת הביטחון וראשי ערים ומועצות. המסמך מציע ניתוח מעודכן של מצב הביטחון הלאומי ומציג תוכנית אסטרטגית להחזרת המשילות והביטחון האישי ולחיזוק החוסן הלאומי, הכוללת שלוש רמות:

בטוח המידי (כשנתיים)

- מענה מידי לאיומים הביטחוניים, הכולל שינוי מבני במשטרה והכפלת הסד"כ, חיזוק מערך הפו"ש (פיקוד ושליטה) והמודיעין, הקמת יחידות התערבות מרחביות ומערך תיאום רב-זרועי בין יחידות המודיעין, האכיפה, והלוחמים בשטח, שינוי מדיניות האכיפה והחמרת החקיקה והענישה.
- חיזוק ההתיישבות הכפרית באמצעות הסרת חסמים, שינוי המדיניות התכנונית והקרקעית וחזרה למדיניות של פיזור אוכלוסין ופיתוח הפריפריה גם במרחב הכפרי; והקמת קבינט תשתיות לאומי לשם קביעת תכנית אינטגרטיבית להתיישבות, תשתיות ותחבורה, עם תכניות משלימות בתחום התעסוקה, הבריאות והחינוך.

בטוח הבינוני (כעשור) - ביצוע תכנית פיזור אוכלוסין וחיזוק הפריפריה שתוסף כמיליון תושבים חדשים לערים, לעיירות וליישובים הכפריים בנגב ובגליל; ביטול האפליה בתחומי התכנון והבנייה, הלימודים הגבוהים והתעסוקה; הקמת מוסדות בריאות והשכלה; ושיפור מאסיבי ומהיר של מערך התחבורה והתשתיות.

בטוח הארוך (כשני עשורים) - גיבוש תכנית לאומית לחיזוק תחושת השייכות של הציבור הערבי והבדואי למדינת ישראל וכבוד לחוקיה ולסמליה, המבוססת על העיקרון של שוויון זכויות אזרחי מלא לצד שוויון חובות מלא.

שלושת המהלכים צריכים להתחיל במקביל, ולהתקדם יחד ככלים שלובים.

אנו קוראים לממשלת ישראל להעמיד את חיזוק המשילות, ביטחון הפנים וההתיישבות בראש סדר העדיפויות הלאומי, לאמץ את תכנית העבודה המוצגת כאן ולהפוך אותה לבסיס המדיניות של הממשלה הבאה.